

SİSTEMİ MEŞRULAŞTIRMA KURAMI

24.12.2025

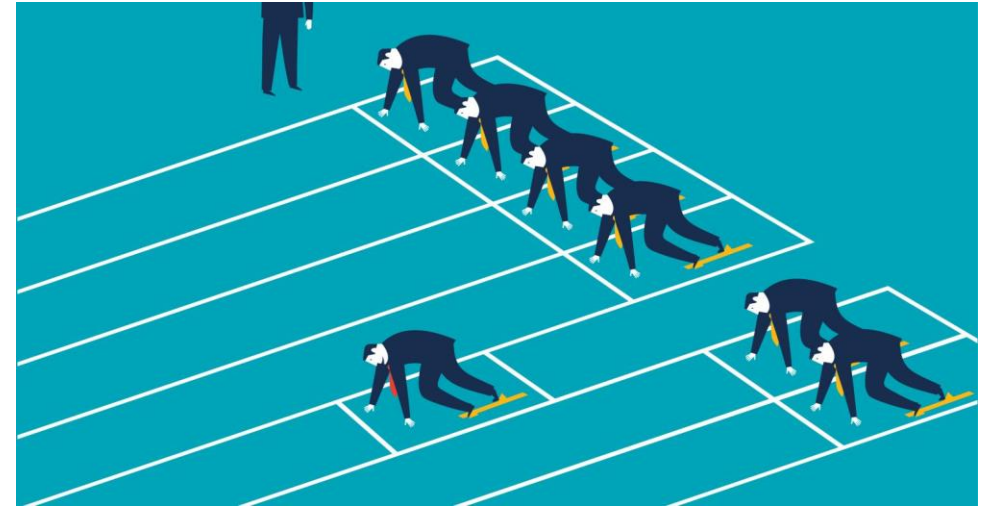
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ YÜKSEK LİSANS
PSİ 577
14. HAFTA

SİSTEMİ MEŞRULAŞTIRMA KURAMI SYSTEM JUSTIFICATION THEORY (JOST & BANAJI, 1994)

GİRİŞ

- Sistemi Meşrulaştırma Kuramı, dezavantajlı grupların üyelerinin neden dezavantajlı konumlarını kabul edebildiklerini açıklamaya çalışır (Jost ve Banaji, 1994). Statükoyu desteklemeye ve onu iyi, adil, doğal, arzu edilir ve hatta kaçınılmaz olarak görmeye yönelik sosyal ve psikolojik ihtiyaçları ele alır.
- Dezavantajlı grupların üyelerinin statükoyu nasıl ve neden rasyonelleştirmeye başladıklarına dair çeşitli hipotezler mevcuttur:
- Kay, Jimenez ve Jost (2002), olayların başlangıçta çekici ya da itici olarak tanımlanmasına bakılmaksızın, insanların muhtemel olayları olası olmayan olaylardan daha arzu edilir olarak yargılayarak statükoyu rasyonelleştireceklerini öne sürmektedir.

<https://www.psychologytoday.com/us/blog/without-prejudice/201702/system-justification-why-people-buy-social-inequality>

GİRİŞ

- Haines ve Jost (2000), marjinalleştirilmiş bir grubun üyelerinin, gruplar arasındaki güç farklılıklarına yönelik sahte açıklamalar sunarak farklılıkları rasyonelleştirmek için kalıpyargı kullanımını artırdıklarını ve kendi durumlarıyla ilgili daha olumlu duygular ifade ederek statükoyu rasyonelleştirdiklerini ileri sürmektedir. Böylece dezavantajlı grup üyelerinin sosyal konumlarıyla başa çıkmaları ve kendilerini daha iyi hissetmeleri mümkün olmaktadır.
- Van der Toorn vd. (2015) ise “algılanan güçsüzlüğün” dezavantajlılar arasında sistemi meşrulaştıran inançların altında yatan bir faktör olarak rol oynadığını göstermiştir.

<https://youmatter.world/en/oxfam-report-how-much-inequality-exists-today-how-big-is-the-rich-vs-poor-gap/>

GİRİŞ

- Araştırmalar dezavantajlı gruplardaki (örneğin düşük gelirli; ırksal azınlık) kişilerin eşit olmayan sosyal sistemlerin adil ve gerekli olduğu inancını desteklediğini gösteriyor.
- Aslında dezavantajlıların bu inançları avantajlı olanlardan (örneğin zenginler; Beyazlar) daha fazla desteklediğine dair bazı kanıtlar vardır (Jost vd., 2003).
- Görünüşe göre insanlar sosyal sistemleri, hatta kendilerine veya gruplarına zarar veren adil olmayan sistemleri haklı çıkarma ve destekleme ihtiyacı duyuyorlar.
- İnsanlar mevcut sosyal sistem için bilişsel ve ideolojik destek sağlama eğilimindedir (Jost vd., 2003).
- Hem avantajlı hem de dezavantajlı gruplara ilişkin kalıpyargılar, grupların doğasındaki veya farklı sosyal statülerindeki farklılıkları “açıklayan” ve “haklı çıkaran” bir rol oynar. Bu şekilde kalıpyargılar grup farklılıklarının doğal ve normal görünmesini sağlayabilir. Bu statükonun korunmasına yardımcı olur.

GİRİŞ

- Dezavantajlı grupların üyeleri oldukları halde bunu neden yapıyorlar?
 - belirsizliği, kaygıyı ve suçluluğu azaltmak için,
 - kontrol duygusunu yaşamak için.
- Jackman'a (2005) göre “kontrol”, gruplararası ilişkilerin merkezinde yer alır. Baskın gruplar sosyal kontrole çok önem verirler ve bu nedenle gruplararası ilişkileri mümkün olduğu kadar çatışmadan uzak tutan ideolojileri ve inançları desteklerler. Astlar (veya dezavantajlı gruplar), zaten kendilerine dezavantajlı olan bir sistemde daha fazla kaybı en aza indirmek için yatırım yaparlar. Jackman'a göre bu, güçlüleri ve daha az güçlüleri, farklı nedenlerle de olsa, her iki tarafın da statükoyu rasyonelleştirdiği, karşılıklı bağımlı bir ilişkiye kilitler.

GİRİŞ

- Dezavantajlı bir grubun üyesi de olsak genel olarak kendi grubumuzu olumlu, diğer grupları da olumsuz değerlendirme eğilimi içerisinde oluruz.
- Bazı durumlarda kendi grubumuzun çıkarlarını göz önüne almadan -kendi grubumuzun aleyhine dahi olsa- dış grupları olumlu olarak değerlendirme, **dış grup yanlılığı** yapma eğiliminde olabiliriz.
- Bireyler her ne kadar hem kendileri hem de kendi gruplarının çıkarlarına ters olsa da mevcut düzeni (sistemi) kabul edip ona itaat etmektedir.

<https://kriterdergi.com/siyaset/secmen-nasil-secer>

THE CLARKS DOLL TEST (1947)

- Kalıpyargılar kişileri çocukluk çağı gibi çok erken bir dönemde etkisi altına almaktadır.
- Clark ve Clark (1947)
- 3 ile 7 yaş arası çocuklar
- Oyuncak bebek tercihleri (siyahi veya beyaz)
- Siyahi bebekler 'kötü/çirkin'
- Siyahi bebekleri benzer algılama ve yakın hissetme (%66)

Credit: American Psychological Association

SOSYAL GRUPLAR

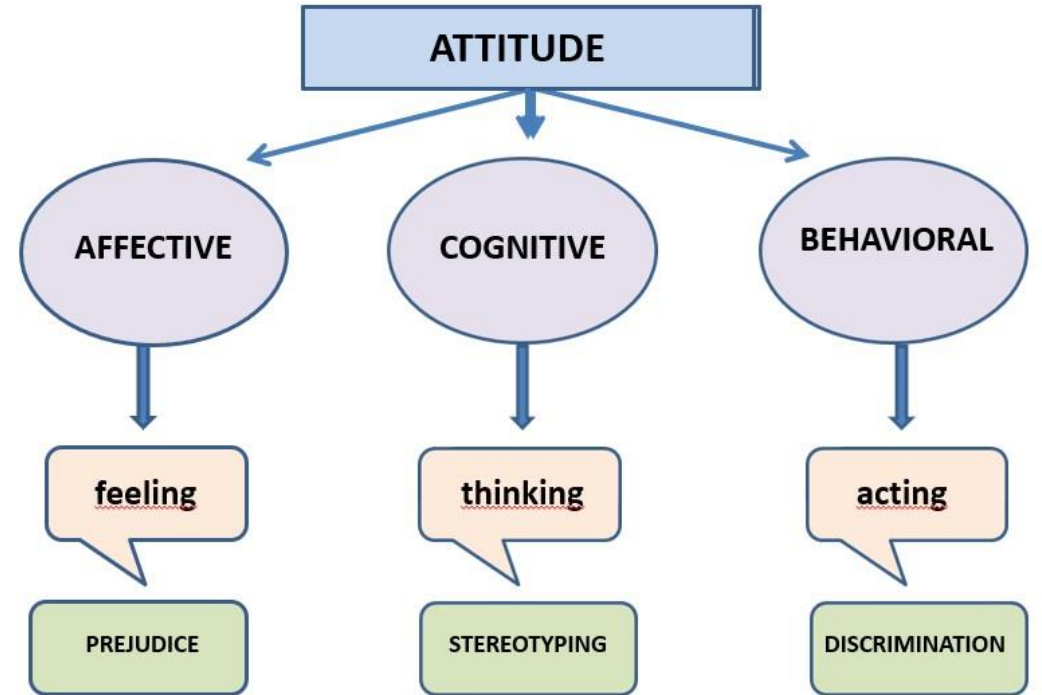
- Sosyalleşme sürecinde iç ve dış gruplara dair kalıpyargılar öğrenilir.
- Tüm toplumlarda farklı sosyal gruplar (cinsiyet, etnisite, ırk veya sosyoekonomik statü temelli gibi) arasında eşitsizlikler bulunmaktadır.
- Toplum içerisinde baskın olan gruplar toplumu şekillendirmede önemli bir rol oynamaktadır.

<https://marksist.net/demet-yalcin/toplumsal-esitsizlik-buyuyor-kapitalizm-temellerinden-sarsiliyor>

KURAMLA İLGİLİ BAZI KAVRAMLAR

- Kalıpyargı: belirli sosyal gruplara atfedilen çeşitli özelliklere veya eylemlere dair inançlar.
- Önyargı: bireye karşı sadece grup üyeliği nedeniyle gösterilen olumsuz duygusal tepkiler.
- Ayrımcılık: farklı sosyal grupların üyelerine yönelik farklı (genellikle olumsuz) davranışlar.
- İdeoloji: bir bireyin, grubun veya kültürün karakteristik düşünme biçimi veya içeriği
- Statüko: toplumsal yapının veya değerlerin mevcut durumu

KURAMIN GELİŞİMİ

- Sosyal Kimlik Kuramı; Bilişsel Çelişki Kuramı, Sosyal Baskınlık Kuramı, Adil Dünya İnancı Kuramı ve Marksist-feminist ideoloji dahil olmak üzere çeşitli çalışmaları bütünleştirme ve genişletme çabasından oluşmuştur (Jost ve Hunyady, 2002).
- Sistemi meşrulaştırma motivasyonunun kendini farklı şekillerde gösterdiğini (önyargı, ideoloji vb.), dolaylı ya da doğrudan ortaya çıktığını ve altta yatan epistemik, varoluşsal ve ilişkisel ihtiyaçlara hizmet ettiğini ileri sürer.
- İnsanlar, egemen sosyal, ekonomik ve politik düzenlemeleri (statükoyu) savunma, destekleme ve haklı gösterme yönünde güdülenmişlerdir.
- Sistemi meşrulaştırma kuramı, değişim ve sosyal iyileşmeyi istemek yerine insanların kendilerini neden sıklıkla toplumsal statükoya adapte ettiklerini açıklamaya yönelik öz bilinçli bir girişimi gösterir (Jost ve van der Toorn, 2012).

KURAMIN GELİŞİMİ

- Kuram ilk olarak 1994 yılında John T. Jost ve Mahzarin R. Banaji tarafından kavramlaştırıldı. İlk olarak British Journal of Social Psychology'de yayınlandı ve o zamandan beri insanların sosyal sistemleri nasıl algıladıkları ve rasyonelleştirdikleri üzerine yapılan çalışmalarda kullanıldı.
- Sistemi meşrulaştırma kuramının tanıtılmasından önceki kuramlar, çoğunlukla bireylerin kendilerine ilişkin olumlu bir tutum sergileme eğilimlerine odaklanan gruplar arası davranışları yorumlamayı amaçlıyordu.

John T. Jost & Mahzarin R. Banaji

KURAMIN GELİŞİMİ

- Kuram ilk başta baskın ideoloji ve yanlış bilinç analizleri ile önyargı, kalıpyargı ve gruplararası ilişkilere odaklanmış, sonrasında diğer sosyal yargı türlerini de içerecek şekilde genişletilmiştir.
- Örneğin,
 - sosyal olaylar için nedensel yükleme açıklama ve akla yatkın hâle getirme
 - benlik ve diğerleri ile ilgili adalet, meşruiyet, değerlilik ve hak kazanma algısı
 - belirli sosyal ve politik tutumlar, ideolojik inanç sistemleri

SOSYAL KİMLİK KURAMI TOPLUMSAL BAĞLAMLARDAKİ İNANÇLARIMIZI VE DAVRANIŞLARIMIZI NASIL ŞEKİLLENDİRİR?

- Bireyler, grup kimliklerine tehdit oluşturan gruplar arası çatışmalarla karşılaştıklarında, olumlu grup imajlarını korumak için dış gruplara karşı kalıpyargılama ve ayrımcılık gibi davranışları rasyonelleştirme eğilimindedirler (Jost ve Hunyady, 2002).
- Dış grupları tercih edenler ise kendi iç gruplarına kıyasla, genellikle daha yüksek sosyal statüye sahip olan diğer gruplar hakkında daha olumlu algılara sahip olma eğilimindedir.

https://www.diffen.com/difference/Bias_vs_Stereotype

DIŞ GRUP KAYIRMACILIĞI

- Sistemi meşrulaştırmanın önemli bir unsuru olan dış grup kayırmacılığının yönünü açıklamak için teorisyenler, mevcut sistemi desteklemek için hakim inançların kullanımına ilişkin Marksist-feminist ideolojilerden ilham aldılar (Osborne vd., 2019).
- Özellikle, baskın toplumsal grubun kendi egemenliğini kaçınılmaz olarak algıladığı "yanlış bilinç" kavramı, dezavantajlı grupların bazı üyelerinin neden dış grup kayırmacılığı sergilediğini açıklayabilir (Newman vd., 2015).
- Dahası, sistem gerekçelendirmesi, maddi kaynaklar üzerinde kontrolü olmayan bireylerin (daha düşük statüye sahip olanlar), baskın kontrol grubu tarafından desteklenen kültürel değerler, yasalar ve toplumsal öğretiler dahil olmak üzere fikirlerden etkilendiğinin altını çizmektedir (Newman vd., 2015), (Jost) ve Hunyady, 2002).

YANLIŞ BİLİNÇ

- Yanlış bilinç, bireyin kişisel veya grup çıkarlarına aykırı olan ve benliğin veya grubun dezavantajlı konumunun korunmasına katkıda bulunan inançlardır.
- Statükonun istikrarı ve meşruiyeti veya kalıpyargıların uyumu ve geçerliliği ile ilgili algılar sistemi meşrulaştırmanın belirtileri olabilir.
- Örneğin,
 - maddi güvencesizliğe/yoksunluğa uyum sağlama/kabullenme
 - sefalet ve adaletsizliği devam ettiren ihtiyaçlar geliştirme
 - başa gelen acıların kaçınılmaz olduğu ve hak edildiği inancı
 - mevcut düzende bireylerin/grupların sahip olduğu statü, avantaj ve dezavantajların onların içsel değerini yansıttığını düşünme

KALIPYARGILAMA

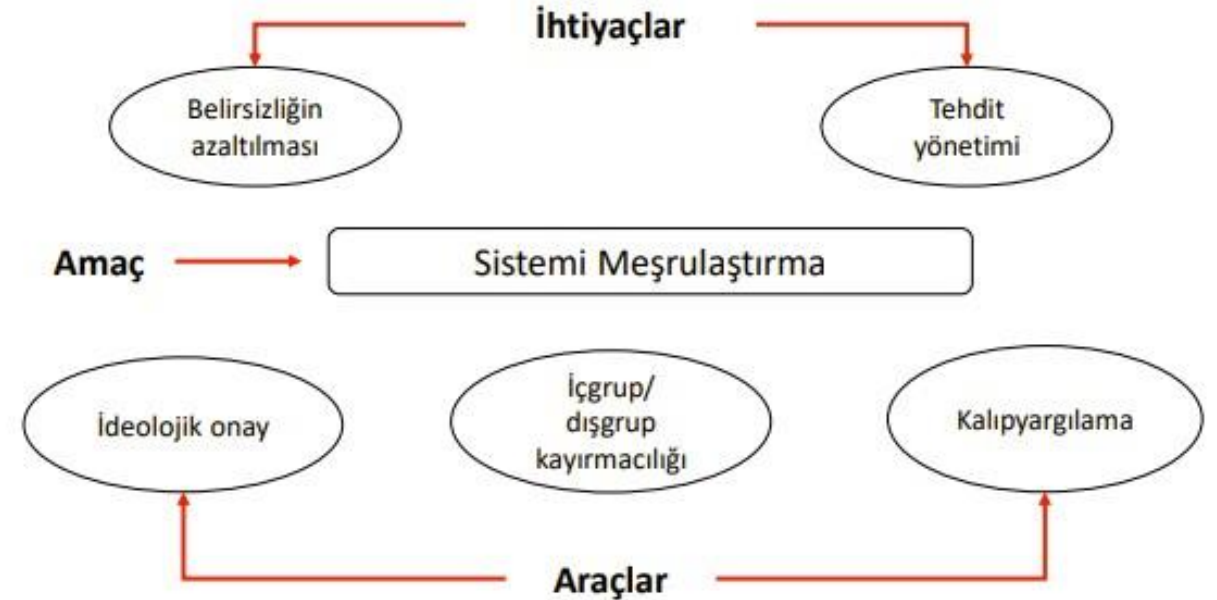
- İç grubu olumsuz kalıpyargılama, kişisel çıkarlar grup çıkarları pahasına bile olsa, eşitsiz bir durumu haklı çıkarma işlevine hizmet eder.
- İnsanların çevrelerindeki sosyal dünyayı meşrulaştırmak için fikirleri ve inançları kullandıkları en yaygın yollardan biri eşitsizliği akılcılaştıracak şekilde dezavantajlı grup üyelerini kalıpyargılamadır.
- Sistemi meşrulaştırma görüşüne göre, kalıpyargılar sosyal ve politik sistemlerden kaynaklanır.
- Bazı sistemler, insanların kendilerini ve diğerlerini genel olarak statüleri, rolleri ve sistemi açıklayacak ve meşrulaştırılacak şekilde kalıpyargılamalarına neden olur.
- Bu yolla kalıpyargısal inançlar mevcut sosyal düzenlemeleri hem yansıtır hem de meşrulaştırır.
- Toplumda farklı statülere ve pozisyonlara sahip bireyler, toplum içerisindeki olumsuz durumlarına rağmen statükoyu memnuniyetle karşılamak için nedenler bulmaktadır.

KALIPYARGILARIN İDEOLOJİK İŞLEVLERİ

- Bazı kalıpyargılar hakim grupların diğerleri üzerindeki sömürsünü rasyonelleştirmektedir.
- Sosyal, politik ve ekonomik sisteme karşı tehdit ya da ideolojik saldırı arttığında insanlar sistemin meşruiyetini korumak için gruplar arasındaki eşitsizlikleri meşrulaştırıcı stereotipleri daha çok kullanmaktadır.
- Tamamlayıcı Stereotipler: Toplumdaki her grubun kendi ödülleriyle sahip olduğu ve değerli olan her şeyin tek bir grubun tekelinde olmadığı inancının sürdürülmesine; başka bir deyişle avantajların ve dezavantajların sosyal gruplar arasında adil olarak paylaşıldığı inancının oluşmasına yol açmaktadır.

SİSTEMİ MEŞRULAŞTIRMA KURAMI

- Sistemi Meşrulaştırma Kuramı, gruplararası ilişkiler ve politik davranışın sosyal-bilişsel bir kuramıdır.
- Toplum içerisinde dezavantajlı bir pozisyonda bulunan bir grup üyesi maruz kaldığı haksızlığı, onun zaten var olan grup üyeliğinden kaynaklı dezavantajlı pozisyonuna atfetme eğiliminde olur.
- Sistemi meşrulaştırmada, birey belirsizliği azaltma ve tehdidi yönetme ihtiyacı içerisindedir.

SİSTEMİ MEŞRULAŞTIRMA MOTİVASYONU

- Mevcut sosyal sistemin meşruiyetini korumak için kalıpyargıların ve diğer ideolojik araçların kullanılması kuramın temel odak noktasıdır.
- Sistemi meşrulaştırma motivasyonu aşağıdaki durumlarda artmaktadır:
 1. Statüko kaçınılmaz veya önlenemez olduğunda,
 2. Statüko eleştirildiğinde, sorgulandığında veya tehdit edildiğinde,
 3. Birey sisteme bağımlı olduğunda veya sistem tarafından kontrol edildiğinde.

SİSTEMİ MEŞRULAŞTIRMA TEMELİNDE İNCELENEN HİPOTEZLER

- **Statükonun Akılcılaştırılması:** İnsanlar statükoyu meşruiyet, istikrar ve rasyonellik ile ilişkilendirdikçe sistemi meşrulaştırma eğilimleri artar.
- **Eşitsizliğin içselleştirilmesi (Dış Grup Kayırmacılığı):** Avantajlı grup üyeleri için statükoyu akılcılaştırmak aynı zamanda kendi avantajlı konumlarını akılcılaştırmak anlamına gelir ki bu da iç grup kayırmacılığı ile tutarlıdır. Ancak dezavantajlı grup üyeleri için statükoyu akılcılaştırmanın sonuçlarından biri eşitsizliğin içselleştirilmesidir.
- **Ego, Grup ve Sistemi Meşrulaştırma Güdüleri Arasındaki İlişkiler:** Grubun meşrulaştırılması, sosyal kimlik Kuramı'nın birincil odağıdır. Kişinin kendi grubunun olumlu imajını geliştirme ve sürdürmesi ile ilişkilidir. Diğer iç grup üyelerinin eylemlerini savunma ve meşrulaştırmayı yansıtır.
- **İdeolojik Uyumsuzluğun Azaltılması:** Sistemi meşrulaştırma düzeyleri sosyal ve ekonomik eşitsizliğin aşırı olduğu toplumlarda daha yüksek olacaktır.

BELİRSİZLİKTEN KAÇINMA

- İnsanlar mevcut sistemden rahatsız olsa ve bu sistem kendileri için avantajlı olmasa da bu sistemin doğal olduğuna ve kendilerinin de bunu kabul etmeleri gerektiğine inanmaktadır.Yani, sistemi meşrulaştırmaktadır.
- Belirsizlikten kaçınma puanları yüksek olan ülkelerde sistemin daha fazla meşrulaştırıldığı söylenebilir.
- Çünkü bireyler gelecek hakkında bir belirsizlik durumu yaşamak istememektedirler; bu belirsizlik ihtimali insanların sistemi meşrulaştırmasına neden olmaktadır.
- Bireyler herhangi bir alanda yenilik yerine, mevcut durumdan memnun olmasalar da mevcut durumun sürekliliğini tercih etmektedirler. Çünkü yeniliğin kendilerine ne getireceği konusunda herhangi bir bilgiye sahip değildirler.
- *“Gelen gideni aratır.”*
- *“Böyle gelmiş, böyle gider.”*
- *“Eski tas eski hamam.”*

SİSTEMİN MEŞRULAŞTIRILABİLECEĞİ OLASI YOLLAR

- Belirli ideolojilerin doğrudan onaylanması
- Kurumların ve otoritelerin meşrulaştırılması
- Sistemin sorunlarının ve eksikliklerinin reddi veya en aza indirilmesi
- Tamamlayıcı kalıpyargılama ve akılcılaştırma

TAMAMLAYICI KALIPYARGILAR

Kurbanın değersizleştirilmesine karşı kurbanın yüceltilmesi / Tamamlayıcı stereotipler

- Kurbanın kişiliği ve davranışına suçlayıcı atıf.
- «başına geleni hak ettikleri ve hak ettiklerini elde ettikleri»
«o saatte orada
ne işi varmış, canım ?!»

Kurban ve davranış
arasında nedensel
ilişki

- Yoksulların tembel ve düşük zekalı, zenginlerin ise hırslı ve tutumlu olduklarına ilişkin inançlar herkesin yerini hak ettiği algısını temsil etmektedir.

Olumlu olaylarda da
gözlenebilir.

Kurbanın değersizleştirilmesine karşı kurbanın yüceltilmesi / Tamamlayıcı stereotipler

- ▶ Kurbanı yüceltici atıflar
 - ▶ Tamamlayıcı stereotipler
- ▶ Yüksek ve düşük statülü grupların farklı ancak tamamlayıcı özelliklere sahip olduğu inancı (Fiske, Cuddy, Glick ve Xu, 2002).
- ▶ Düşük statülü → statüleri ile ilişkisiz boyutlarda yüceltilmekte
- ▶ Yüksek statülü → statüleri ile ilişkili boyutlarda yüceltilmekte

sıcaklık

Sıcak, iyi huylu,
sempatik vb.

Ev hanımları,
yaşlılar,
engelliler

yetkinlik

Yetkin,
bağımsız,
kendine
güvenen vb.

Zenginler,
Yahudiler,
Asyalılar, iş
kadınları

İNSANLAR, SİSTEMİ HANGİ NEDENLERLE HAKLI ÇIKARMAK İSTERLER?

- Bilişsel tutarlılık tercihleri
- Belirsizliğin azaltılması
- Önceki inançların korunması
- Eşitlik korkusu
- Kontrol yanılması
- Adil dünya inancı
- Uyumsuzluğu azaltma ihtiyacı

EGO, GRUP VE SİSTEMİN MEŞRULAŞTIRILMASI

- **Egonun meşrulaştırılması**, kalıpyargıların benliğin konumunun veya davranışlarının korunması için gelişir. Örneğin,
 - *patronun kendisiyle işçisi arasındaki ekonomik farkı kendini yetenekli işçisini yeteneksiz ve tembel olmasıyla açıklaması*
 - *Beyaz adamın siyahı sömürürken (kölelik), siyahın insan ile hayvan arasında bir tür olduğunu savunması*
- **Grubun meşrulaştırılması** ise kalıpyargıların sadece bireysel egoyu değil fakat bir bütün olarak sosyal grubun durumunu veya davranışını korumak için ortaya çıkmasıyla ilgilidir. (*Sosyal Kimlik Kuramı'ndaki iç grup yanlılığı*)
- **Sistemi meşrulaştırma**, kişisel çıkarlar ve grup çıkarları pahasına dahi olsa mevcut sosyal düzenlemelerin meşrulaştırıldığı psikolojik bir süreçtir.

EGO, GRUP VE SİSTEMİN MEŞRULAŞTIRILMASI

- Avantajlı ve yüksek statülü grupların üyeleri için ego, grup ve sistemin meşrulaştırılma güdöleri tutarlı ve tamamlayıcıdır. Bu nedenle, sistemin meşrulaştırılması benlik saygısı, iç grup kayırmacılığı ve uzun vadeli psikolojik iyi oluş ile olumlu bir şekilde ilişkilidir.
- Dezavantajlı ya da düşük statülü grup üyeleri için bunlar çatışma içerisindedir. Bu gruplar için sistemin meşrulaştırılması; benlik saygısı, iç grup kayırmacılığı ve uzun vadeli psikolojik iyi oluş ile olumsuz bir şekilde ilişkilidir.
- **Düşük statülü** grup üyeleri için sistemi meşrulaştırma dış grup kayırmacılığı, iç grup kararsızlığı, azalan benlik saygısı, artan depresyon ve nevrotiklik ile ilişkilidir.
- **Yüksek statülü** grup üyeleri için sistemi meşrulaştırma genellikle iç grup kayırmacılığı, artan benlik saygısı, azalan kararsızlık, depresyon ve nevrotiklik ile ilişkilidir.

Ego, grup ve sistem

dezavantajlı grup üyeleri avantajlı grup üyelerine göre, mevcut sosyal sisteme daha fazla ideolojik destek vermektedir.

sosyal ve fiziksel yoksunluk içindeki insanların kendi çelişkilerini azaltmak için yaşadıkları acıları meşrulaştırmaya yönelik güçlü bir ihtiyaç içinde oldukları

eğer ideolojik çelişkiyi azaltmak ve sistemin meşruiyetine yönelik tehditlerden korunmak için sistemi meşrulaştıran bir güdü varsa, sistem yüzünden en fazla acı çekenler aynı zamanda sistemi en fazla meşrulaştıranlardır.

SİSTEMİ MEŞRULAŞTIRMANIN YATIŞTIRICI İŞLEVLERİ

- İnsanlar neden sistemi meşrulaştırırlar?
- Sistemi meşrulaştıran ideolojiler avantajlı ve dezavantajlı gruplar için kaygı, suçluluk, uyumsuzluk, rahatsızlık ve belirsizliği azaltarak yatıştırıcı (palyatif) bir işlev görür.
- Sistemi meşrulaştırma;
 1. tutarlılık, kesinlik ve anlam için temel epistemik ihtiyaçları
 2. tehdit ve sıkıntıyı yönetmek için varoluşsal ihtiyaçları
 3. sosyal ilişkileri koordine etmek için ilişkisel ihtiyaçları karşılamaktadır.

Epistemik ihtiyaçlar

- İstikrarlı bir dünya, belirsizliğe tahammülsüzlük, bilişsel kapanma

Varoluşsal ihtiyaçlar

- Güvenli ortam, ölüm korkusu, terörizm ve sistem istikrarsızlığı

İlişkisel ihtiyaçlar

- Yakınlarımızla benzer bir dünya görüşüne sahip olma

BAŞA-ÇIKMA, İYİ-OLMA VE SİSTEMİN MEŞRULAŞTIRILMASI

- Sistemin meşrulaştırılması insanların kendilerini iyi hissetmelerine, suçluluk, rahatsızlık duygularını azaltmalarına ve adaletsizliklerle, stresle baş etmelerine yol açmaktadır (Jost ve Hunyady, 2002).
- Mevcut durumu katlanır kılmak.
- Sistemi meşrulaştırıcı inançlar ve iyi oluş arasında pozitif ilişki.
- Aslında kendilerinin hiç de mutsuz olmadığına, içinde bulundukları durumu hak ettiklerine, sistemin işleyişinin adil, meşru, kaçınılmaz, doğal, değiştirilemez olduğuna inanarak yoksunlukla ve yaşadıkları olumsuz koşullarla baş etmektedir.
- Adaletsizliklere, kötü yaşam koşullarına katlanma.
- Dünyanın kontrol edilemez, tesadüfî, istikrarsız olduğu inancını bertaraf etmekte,
- Umudun korunmasına ve adaletsizliklerin inkâr edilmesine yol açmaktadır.

SİSTEMİ MEŞRULAŞTIRMA ÖNERMELERİ

- **Mevcut durumu korumak için bir hedef vardır:** Sistemi meşrulaştırma bilinçli ve bilinçsiz bir hedef olarak işlemektedir. İnsanlar, sistemin adil ve meşru olduğuna inanmak isterler ve bunun için çaba gösterirler.
- **Sistemi meşrulaştırma yatkınlık (eğilim) ve durumsal faktörlere göre değişir:** Belirsizlik ve tehdidi azaltmaya yönelik psikolojik ihtiyaçlar ile statükoyu meşrulaştıran tutumların içerikleri arasında bir eşleşme vardır.
- **Sistemi meşrulaştırma yatıştırıcı bir işlev sağlar:** Statükonun avantajları vardır.
- **Bir değişiklik kaçınılmaz olduğunda sistemi meşrulaştırma süreçleri, yeni duruma hızlı bir şekilde dönüşüm sağlar:** Değişim durumu her zaman direnç doğursa da yenilik mümkündür çünkü insanlar zamanla gerçeklik algılarını uyarlarlar. Bir zamanlar savunulamaz görünen şeyler kabul edilir ve sıradan hale gelir.

STATÜKONUN AVANTAJLARI

- Tanıdık, öngörülebilir, güvenli ve öznel olarak arzu edilir, doğal ve adil olarak deneyimlenir.
- İnsanlar genelde mevcut düzenin en iyisi olduğunu, eğer alternatifler daha iyi olsaydı, o zaman zaten onları benimseyeceklerini varsayarlar.
- Statükoya bağlı kalmak çeşitli psikolojik ihtiyaçları karşılamanın basit ve kolay bir yoludur.
- Sistemin meşruluğu veya istikrarına yönelik tehditler, kişide endişe, belirsizlik ve uyumsuzluk duygularını ortaya çıkarabilir.

YAPILAN ÇALIŞMALAR

- hidroelektrik santrallere yönelik tutumlar
- eş cinsellere yönelik tutumlar
- cinsiyet
- muhafazakârlık
- dindarlık
- sosyoekonomik statü
- vatanseverlik
- adil dünya inancı
- siyasal yönelim
- ifade özgürlüğü
- sosyal baskınlık
- insancıl yönelim
- algılanan demokrasi
- değer yönelimleri
- kişisel kontrol inancı

SONUÇ

- Bireysel düzeyde iyi hissetme ile sonuçlanmaktadır.
- Sistemi meşrulaştırma avantajlı gruplarda iç grup yanlılığını, dezavantajlı gruplarda ise dış grup yanlılığını artırmaktadır.
- Otoritelere güven, otoritelere karşı eleştirilerin kısıtlanması, ekonomik ve genel sistemin adil olduğuna inanma hem avantajlı hem de dezavantajlı grupların üyelerinde sistemin meşruiyet algılarını artırırken, sosyal değişime yönelik desteği azaltabilmektedir.
- Birçok insanın sosyal, ekonomik ve politik sistemlere - düşük düzeylerde olsa da - adalet ve meşruiyet addetme motivasyonuna sahip olduğunu vurgulamıştır (Jost ve Hunyady, 2005)